

Henric.
D. Thom.

lib. 4. quæst. 7. & sumitur ex communi sententia Thomistarum, qui putant implicare contradiccionem, quòd datur creata species, qua possit videri Deus sicuti est, qua etiam videtur docere D. Th. 1 part. quæst. 12. art. 2. & quæst. 16. art. 3. Fundamenta huius sententia latius ponuntur ab Henrico quam ab alijs, & ea refert Scotus & soluit. Summum omnium est, quia infinitum non potest representari a finito. Quod si hæc sententia vera sit, optima ratio est illa conficitor ob quam Deus sit naturaliter inuisibilis omni intellectui creato, quia nimirum non est representabilis per speciem creatam. Quod enim ipsemet Deus per se ipsum, & per suam essentiam vniatur intellectui creato in ratione speciei, non potest esse intellectui creato naturaliter debitum: tum quia forma omnino superioris ordinis non potest esse debita potentie ordinis inferioris, tum maxime quia cum Deus sit actus purissimus, & propter se ipsum tantum, nulli rei creatæ deberi potest sub ratione formæ, etiam intelligibilis. Et ad hoc confirmandum tendunt quatuor primæ rationes quibus D. Thom. 3. contra Gent. c. 52. probat Deum esse naturaliter inuisibilem omni intellectui creato.

Verutamen hæc responsio, prout ab his autoribus asseritur, mihi non satisfacit. Duobus enim modis intelligi potest huiusmodi speciem esse impossibilem. Primo simpliciter tanquam implicans contradiccionem. Secundo ex natura rei, seu iuxta capacitatem naturalem creaturæ. Priori modo loquuntur dicti auctores, quorum opinio probari mihi nunquam potuit, quia nullâ afferunt satis probabilem rationem, qua talis implicatio contradiccionis probetur, non est autem diuinæ potentie negandum quod impossibile non probetur. Antecedens facile ostendi posset discurrendo per rationes singulas, & illis satisfaciendo; sed hoc fit a Theologis fusijs, & materia hæc quoad huc punctum, ad eos magis spectat; & ideo breuiter sic declaro fundamentum, quo posito facillimum vnicuique erit omnes rationes. isoluere. Nam ubi in aliquo ordine possibile est actus creatus representans aliquid obiectum, & possibile etiam est virtus creata intellectualis elicitiua talis actus in suo ordine, possibile est etiam species intelligibilis creata eiusdem ordinis commensurata tali actui, & tali virtuti: sed possibile est actus creatus diuini ordinis, quo videatur & representetur Deus prout est in se: possibile est etiam virtus intellectualis eiusdem ordinis elicitiua talis actus; quam Theologi lumen gloriæ vocant: ergo possibile est etiam species creata eiusdem ordinis. Consequenter est euidentis. Minor est certa ex doctrina vel fidei, vel recepta à Theologis vt magis sana, magisque consentanea fidei, quatenus fides docet, & Deum videri à beatis, & ad hoc illis infundit quoddam lumen gloriæ. Item ex generali doctrina fidei, quòd sunt in nobis quidam actus supernaturales, ad quos elicendos supernaturales virtutes eiusdem ordinis nobis infunduntur: hæc enim doctrina potissima ratione locum habet in visione Dei. Maior autem, in qua est vis argumenti, primò suaderi potest inductione, quia extra exemplum de quo agimus, in omnibus alijs vera inuenitur: ergo sufficiens inde sumitur argumentum ad rem præsentem, nisi manifesta ratio differentia assignetur. Secundo, quia nulla ratio im-

A possibilitatis fingi potest in specie, quæ in actu, aut virtute non procedat, & inefficax innentatur. Si enim fiat vis in infinitate Dei, quòd non potest Deus, qui infinitus est, per finitam speciem representari: interrogabimus quomodo representetur per finitum actum, & in se ipso attingatur per finitum lumen. Responsio autem est id fieri posse, quia talis virtus & actus sunt diuini & superioris ordinis, & non infinite ac comprehensiuæ, sed finite representant Deum: & ideo ad illud minus potest esse sufficiens proportio inter rem finitam & infinitam in ratione obiecti & actus seu virtutis. Applicetur ergo eadem responsio ad speciem intelligibilem: nam loquendo in genere de tali specie, euidentis est iuxta principia Theologiæ, dari posse species intelligibiles illius ordinis supernaturalis, & diuini, tu à paritate rationis, & quia ille ordo debet esse integere & completus in suis principijs: tum etiam inductione, nam gratia, vel charitas, &c. videri possunt per proprias species supernaturales, & eiusdem ordinis: & de facto ita videntur à Christo per scientiam intusam, vt alibi latius dixi: ergo ex hoc capite non repugnat dari etiam speciem eiusdem ordinis, & euidentis obiecti luminis, & visionis, scilicet, diuinæ essentia in se ipsa.

Dicent fortasse ex alio capite repugnare, quia non potest species finite representare sicut actus & lumen: nam si species representat, necessario debet adæquate, atque ad eò comprehendere representare, quod repugnat in re finita respectu infinite. Sed cur hæc necessitas specialiter attribuitur speciei? non enim est gratis asserendum, alias qua facilitate dicitur, contemnetur. Respondent speciem naturaliter manere ab obiecto vt obiectum est; quod proinde vel nullam, vel adæquatam sui speciem comunicat. At hæc ratio multipliciter, & facillimè refelli potest. Primò, quia non est necesse omnem speciem intentionale causari ab obiecto vt obiectum, sed potest effici ab alia causa, vt manifeste constat in nostro intellectu agente, & in speciebus inditis angelis in eorum creatione. In quibus etiam cenitur non esse necessarium vt species semper sit adæquata obiecto, seu comprehensiuæ eius: angelus enim inferior sicut non comprehendit superiorem, itane habet speciem illi adæquatam, seu comprehensiuam eius. Quod enim quidam aiunt, speciem illam de se etiam esse adæquatam & comprehensiuam: defectu tamen potentia in qua est, non posse habere actum adæquatam: hoc (inquam) voluntariè dictum est, nam omne quod recipitur, est ad modum recipientis, & instrumentum est accommodatum & commensuratum virtuti principali: ad quid enim autor natura daret angelo species improporionatas, & excedentes virtutem eius, quibus nunquam adæquate vti posset secundum totam earum perfectionem? Neque enim Deus agit mere naturaliter, vt temperare non possit actionem suam iuxta capacitatem recipientis. Neque etiam speciei fecerunt se repugnare esse minus perfectam, seu in adæquatam obiecto: nam etiam in speciebus sensibilibus experitur minus perfectas, efficaceseque fieri in locis distantibus quam in propinquis, & in medio, vel organo præue affecto, quam in bene disposito: & præterea quia nulla est ratio cur hæc varietas, vel inæqualitas

XXVII.
Dubium
propositum
resoluitur.

XXVIII.
Obiectio
ni fit satis